

ПРЕС КЛИПИНГ

17. јануар 2019.

НАСЛОВИ

- ПРОТЕСТ УПОЗОРЕЊА: Просветари траже превоз(стр.3)**
ХАОС ЗБОГ ШТРАЈКА: Грађани чупају косу због катастра(стр.3)
Приближио се крај штрајка(стр.5)
Представљен електронски систем за пријављивање сезонаца(стр.5)
НОВИ ПРОПИСИ О ПИО: Дужнике бришу после 6 месеци(стр.7)
Дефицит кадрова и пораст броја радних места обележили 2018. (стр.8)
ТРАГЕДИЈА Откривен идентитет преминулог радника из Србије којег је ЗАТРПАО СНЕГ У АУСТРИЈИ(стр.9)
Економске миграције одсад прате стручњаци(стр.9)
„Фијат“ највећи извозник и са преполовљеном производњом(стр.10)
Да ли је Србија заиста привредни лидер на Балкану? (стр.11)
Србија тешко може молбама да утиче на одлуку Европске комисије о царинама за кинеску железару(стр.13)
Протест просветних радника у Горњем Милановцу подржаће школе у Чачку, Ивањици и Крагујевцу(стр.15)

ПРОТЕСТ УПОЗОРЕЊА: Просветари траже превоз

В. ИЛИЋ

Најављен једносатни протест у центру Горњег Милановца

ЗБОГ неисплаћених путних трошкова запосленима у просвети, школе чији су радници чланови Општинског одбора Уније синдиката просветних радника Србије у Горњем Милановцу су за 24. јануар најавили једночасовни штрајк упозорења на градском тргу.

- Противимо се усвајању Правилника о ближим условима и критеријумима за остваривање права запослених на превоз за долазак на рад и одлазак са њега, који су по вољи само локалној самоуправи у Горњем Милановцу - истиче представник за медије Уније синдиката просветних радника Србије Весна Јеротијевић, док председник Синдиката образовања у Чачку и члан Председништва УСПРС Владимир Ацић каже да њихов Општински одбор у срцу рудничко-таковског краја читаву годину покушава да обезбеди исплату накнаде за превоз у готовом новцу, што и закон дозвољава.

Тврди и то да се ова припадност у последње време исплаћује или у деловима, или касни, или потпуно изостаје, па ће Синдикат из Чачка на седници заказаној за 21. јануар донети одлуку да свих 29 њихових школа започне штрајк, те да се сакупе испред Гимназије и организовано крену у Горњи Милановац. Придружиће им се и Ивањичани, као и представници чак 42 образовне установе из срца Шумадије.

Нажалост, поред око 600 просветара, и запослени у здравственом сектору Горњег Милановца имају сличан проблем...

ХАОС ЗБОГ ШТРАЈКА: Грађани чупају косу због катастра

Е. В. Н.

Током четврте недеље штрајка у Републичком геодетском заводу, запослени на преговорима у влади. Запослени верују да ће добити повишице. Људи незадовољни, јер не могу да добију документа

ШТРАЈК великог дела запослених у Републичком геодетском заводу гази четврту недељу. Службеници незадовољни пре свега чињеницом да им због правног вакуума плате не расту као остатку јавног сектора, у уторак су затражили хитан пријем код премијерке. Током поподнева о повећању зарада, штрајкачки одбор је преговарао са директором РГЗ Борком Драшковићем и министром рада Зораном Ђорђевићем. Запослени верују да ће издвезтовати веће плате, а компромису се надају и незадовољни грађани, који данима покушавају да дођу до шалтера локалних катастарских служби.

Запослени у РГЗ лане нису осетили повећање основица за пет одсто, а по свој прилици неће их сустићи ни овогодишњих седам одсто. Напротив, катастарски службеник који је 2014. године зарађивао 46.000 динара, данас прима око 41.000 динара. Стотинак незадовољних у уторак се окупило пред зградом Владе Србије.

- Нису нам обрачунавали минули рад, па су плате смањиване - објашњава Небојша Пејчиновић, из синдиката "Независност". - Компромисно решење је био обрачун додатака за прекорвени рад и организацију посла. Системски закон о платним разредима требало је да

коначно реши проблем. Његова примена је, међутим, одложена, и ми ћемо опет остати без повећања. У РГЗ је све мање радника, а посла је све више. Око 200 је запослених на одређено време и 500 по уговору о повременим и привременим пословима. Отворен је конкурс за пријем нових радника, али њихове плате нису предвиђене буџетом за ову годину.

РАДЕ "УГОВОРЦИ"У Катастру у Смедереву, званично, нико није желео да разговара са нашом екипом. Незванично, потврђено нам је да су људи бесни јер не могу да заврше посао. Једини документ, који странке у овдашњој Служби за катастар тренутно могу добити јесте власнички лист. На издавању власничких листова раде службеници који умају уговоре о раду на одређено време. Стално запослени не обављају никакве послове из своје надлежности.

Штрајкачи кажу да се број служби које не раде мења из дана у дан и креће се између 90 и 100. Штрајкују службе највећих градова у Србији, па грађани скоро четири недеље у њима не могу да обаве никакав посао.

НОВИ САД - Мештанин Србобрана Иштван Пинцел понадао се у уторак да ће у Новом Саду успети да добије извод из листа непокретности, јер му је тај документ хитно потребан како би подигао кредит за куповину куће. Наишао је на закључана врата новосадског катастра.

- Покушао сам да тај извод прибавим у Србобрану, али није могло и упутили су ме у Нови Сад. Катастар не ради, не знам сад шта да радим. Треба хитно да у банци решим питање стамбеног кредита, али то не може да се заврши без извода из Катастра - каже Пинцел за "Новости", напомињући да је капару за куповину куће већ дао.

Испред затвореног улаза у Катастар био је и Новосађанин Ненад Миљешић, иначе председник Војвођанске уније предузетника, који је веома незадовољан радом те установе.

- Ја већ шест година не могу да укњижим своју гаражу, овде у центру града. Надлежни у Катастру упућују ме на судове, из само њима знаних разлога. Сматрам да је стање у новосадском катастру веома лоше и тим поводом држава мора нешто да предузме - поручио је Миљешић.

НИШ - Шалтер-сале у Нишу су празне, а службеници седе поред угашених компјутера јер их је централа искључила из система уочи Нове године. Иако је на улазним вратима уредно истакнуто обавештење о штрајку, пре неколико дана морала је да интервенише полиција и смирује нервозну странку. Нишлија, који је на одслужењу затворске казне, добио је неколико дана одмора па је хтео да обави неке неодложне послове у Катастру. Пошто му то није пошло за руком, хтео је пријем код представника синдиката који су му објаснили ситуацију. Како га ни то није умирило, обезбеђење је позвало полицију која је легитимисала и упозорила странку на понашање.

СОМБОР - Грађани Сомбора због штрајка не могу данима да поднесу захтев за укњижбу објекта, нити да поднесу било који захтев или подигну лист непокретности. Улазна врата зграде ове установе затворена су решеткама, а обавештење на њима каже да су у штрајку. Многи грађани се жале на рад ове службе.

ЗРЕЊАНИН - Због штрајка запослених, врата Службе катастра непокретности РГЗ у Зрењанину затворена су од 24. децембра прошле године. Службенице које смо у уторак затекли на шалтеру тврде да се странке не буне и да већина оправдава њихов поступак.

- Многи нису обавештени о нашој обустави рада. Враћају се необављена посла и углавном нам дају подршку - каже једна чиновница, а док смо фотографисали упозорење о штрајку, у згради Градске куће Зрењанин двојица пролазника прокоментарисала су гласно: "Мала им плата од 40.000 динара, а имају средњу школу".

ЦАБА ПУТОВАО ДО ПОЖАРЕВЦА

ПРЕД Службом за катастар непокретности у Пожаревцу затекли смо само радника службе обезбеђења и житеља Пругова који је покушао да обави посао.

- Чекао сам да прођу празници да прибавим лист непокретности за једно укњижење - каже овај мештанин. - Узалуд сам плаћао аутобус и смрзавао се чекајући га. Ко зна колико ћу да чекам на само тај један папир. Са Катастром одраније имам лоше искуство.

У Катастру су нам рекли да је обустава рада потпуна. Иначе, у пожаревачком катастру годинама су огромне гужве, јер је надлежан и за Костолац и још 25 сеоских насеља.

Приближио се крај штрајка

С. Б.

Преговори владе и радника републичког геодетског завода

СЛУЖБЕ катастра широм Србије могле би да прораде од понедељка. Синдикати су спремни, уколико се започети преговори повољно окончају, да позову запослене да почну са радом. После више од три недеље обуставе рада у скоро половини локалних служби катастра, штрајкачи, руководство и представници Владе су близу споразума. Постигнут је договор око повећања зарада, а остало је да се усагласе још две теме.

Штрајк је почео 24. децембра, пре свега зато што су радници Републичког геодетског завода, због правног вакуума, остали без прошлогодишњег повећање основице за пет одсто. Исто је могло да се деси и са овогодишњом повишицом од седам одсто.

- Договорили смо се око повећања зарада - каже Небојша Пејчиновић из синдиката "Независност". - Остало је још да преговарамо око надокнаде тога што није било повећања. Преговра се о поништавању одлука које су донете током штрајка, а против чланова штрајкачког одбора. Планира се формирање радне групе која ће се бавити статусом РГЗ, јер се планира трансформација институције.

Представљен електронски систем за пријављивање сезонаца

Министарство пољопривреде је данас у сарадњи са НАЛЕД-ом представило електронски систем за пријављивање сезонских радника у пољопривреди

Министарство пољопривреде је данас у сарадњи са НАЛЕД-ом представило електронски систем за пријављивање сезонских радника у пољопривреди односно портал www.сезонскирадници.гов.рс, који ће обезбедити радницима да имају сва права.

Портал је представљен у присуству премијерке Ане Брнабић на конференцији у оквиру пројекта "Повећање прилика за запошљавање сезонских радника у пољопривреди", а присуствовали су и министар пољопривреде Бранислав Недимовић, министар за рад и запошљавање Зоран Ђорђевић, амбасадор Немачке Томас Шиб и директорка Пореске управе Драгана Марковић.

За процедуру пријаве и ођаве радника потребно је мање од 10 минута, независно од тога да ли се радник пријављује на један дан или на месец дана.

Сви радници пријављени преко тог портала имају право на пензијског и инвалидско осигурање, као и осигурање случају повреде на раду.

Министар Недимовић је рекао да је прошле године било ангажовано законски свега 3.585 људи у пољопривреди иако знамо да имамо бар 350.000 пољопривредних газдинстава која се свакодневно баве пољопривредом.

Рекао је да су пре три године пољпривредни произвођачи дошли код њега као градоначелника и рекли за тај проблема.

"Имали смо незадовољне бераче у пољпривреди, нису имали никаква права, осим права на накнаду, али да се нешто деси нека повреда све је у црној зони, а у пољпривреди се повреде дешавају скоро сваки дан".

Навео је да послодавци не схватају да се ту не обавља сваки дан рад због временских услови, па су морали ако је леп дан да пријаве све радника, а када је киша да их одјаве.

"То је била неиздржива ситуација", истакао је министар.

Недимовић каже да је пољопривреда фабрика под отовреним небом и да нијее чудо што је сива економија у пољопривреди била толика.

Каже и да то министарство спремамо и сет прописа да се дефинише шта је пољопривред, јер не може пдв да буде већи односно поврат од оног што се уплаћује.

Министар Ђорђевић је рекао да је то што је урађено плод и резултат целе владе која зели да се избори птоив сиве економије.

"Жеља владе је да сузбије рад на црно, да пружи могућност и права свакоме да оствари права која закони омогућавају, да свима пружимо све оно сто њима припада. Радници који су до јуце радили у сеознским пословима најчешће добијали само надницу нису имали право на здравствено осигурање од поверда и били су препуштени себи", навео је

Како каже, влада чини доста у свим сферама у којима је ситуација била запуштена.

"Захваљујући премијерки и НАЛЕД-у смо ово изгурали", нагласио је министар.

Ђорђевић истиче да ће сада мобилним телефоном моћи да се пријаве сезонски радници.

"Водили смо рачуна о тим радницима да не изгубе оно цега су се бојили, ако су на листи НСЗ да не изгубе тај статус и накнаде које су имали, да не изгубе социјалну помоћ, гледали смо да им пружимо могућност да остваре права, да имају право на пензију од одмор", навео је он.

Амбасадор Ссиб је рекао да је тај пројекат од великог значаја за немачко - српско пријатељство.

"Скоро 70.000 сезонских радника ради у пољопривреди обично са ниским образовањем и квалификацијама, нису остваривали своја права и сада ће се то променити. Ми то са задовољством подржавамо. Главни циљ је одржив развој и повећање запашљавање а фокус је на грађанима, да пружамо подршку људима којима је потребна. Зелимо да се животни сулови за градајне у Србији побољшају".

Шиб истиче да се повећава правна сигурност и смањује сива економија, што све доводи до јачања владавине права.

"То је један од главних услова за приступање Србије ЕУ. Немачка подржава Србију на том путу. И немачке компаније су активне у пољопривреду, производе краставце, семена, сточну храну и све ове новине иду у корист и тим компанијама".

Шиб да су компаније у Србији веома задовољне и да би 85 одсто њих поново уложиле у нашој земљи.

"Али, желе већу правну сигурност, а овај пројекат доприноси томе. Јако је добро да се то поевезује са информационим технологијама и ово је као пилоти пројекат који могу преузети и земље из окружења и то је нешто сто бисмо поздравили. ГИЗ би то свакако и подржао.

Марковић је навела да се усвајањем Закона о појединостављеном раднм ангажовању због посебних карактеристика сезонског рада уређује поједоностављени начин радног ангажовања лица и плаћања пореза и доприноса за рад.

Закон треба да допринесе да лица која обављају сезонски рад буду преведена у легалне привредне токове, а њих има преко 70.000 које раде илегално, додала је она.

Како каже, прописано је да је послодавац дужан да изврши пријаву и ођаву сезонских радника подношењем пријаве Пореској елетрконским путем.

"Решење је лако за коришћење, не треба ни 10 минута, повезано са релевантим системима који учествују у овом послу".

Марковић је рекла да је Пореска управа дужна да на основу података у централном регистру за социјално осигурање поднесе пријаву.

Како је рекла, сезонски радници ангажовани на тај начин оствариће право на пензијско и инвалидско осигурање, као и здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести.

Напоменула је и да они неће изгубити статус са евиденције НСЗ, тако да неће бити обустављена накнада која се тамо остварује.

"Имајући у виду да је Влада Србије усмерена на сузбијање сиве економије донет је системски закон који уређује радно ангазовање, чиме се омогућује сезонским радницима остваривање права, а са друге стране сузбијање сиве економије кроз прекид неформалног ангазовања радника", објаснила је Марковић.

Месечни издаци послодавца на име пореза и доприноса по сезонском раднику у просеку износе 6.000 динара (300 динара по дану).

У циљу сузбијања сиве економије и заштите права великог броја неформално ангазованих радника у сектору пољопривреде влада је у сарањи са НАЛЕД -ом и уз подршку ГИЗ-а 2017. покренула реформу система радног ангазовања сезонских радника у пољопривреди кроз доношење новог системског закона чија је примена почела у јануару 2019. и израду он лајн платформе за поједностављену регистрацију радника.

Према подацима Пореске управе у 2017. по уговорима о привременим и повременим пословима било је ангажовано свега 3.585 сезонских радника у пољопривреди.

Готово 95 одсто сезонских радника у пољопривреди ради на црно без икаквог уговора, што значи да не остварују права из радног односа попут права на социјално и пензионо осигурање и осигурање од повреда на раду.

Скупштина је половином прошле године усвојила Закон о поједностављеном радном ангажовану радника на сезонским пословима у одређеним делатностима који се односи на пољопривреду, шумарство и водопривреду.

НОВИ ПРОПИСИ О ПИО: Дужнике бришу после 6 месеци

Ј. Ж. С.

Изменама закона ће се утврдити и престанак осигурања осигураницима који пре 30. септембра ове године нису платили допринос у року од шест месеци од дана доспелости

ГРАЂАНИ који самостално уплаћују доприносе, а притом то не учине у року од шест месеци од дана доспелости, губе својство осигураника, а рок доспелости је 15. у месецу за сваки претходни месец. Ово су само неке од измена Закона о ПИО које је почео да примењује Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Изменама закона ће се утврдити и престанак осигурања осигураницима који пре 30. септембра ове године нису платили допринос у року од шест месеци од дана доспелости, било због тога

што су плаћали доприносе за ПИО на нижу основицу од утврђене или су нередовно измиривали обавезе. Они неће моћи накнадно да измире дуг. Сви ови подаци региструју се у матичној евиденцији и представљају основ за обрачун пензија.

Новина је и да они који се добровољно одреде за самосталну уплату, чак и ако им је решењем Фонда ПИО престало својство осигураника, могу поново да поднесу захтев и приступе обавезном осигурању.

Од овог месеца важе нове основице осигурања које су за 3,76 одсто више у односу на претходну годину, а грађани могу да се одреде за једну од 13 основица.

- Најнижа износи 35 процената републичког просека, што је 23.921 динар, а највиша пет просечних плата, односно 341.725 динара - кажу у ПИО. - Допринос за ПИО је 26 одсто, па ће месечни издатак за самосталну уплату бити од 6.219 до 88.848 динара.

Уколико више не желе да уплаћују самостално доприносе, грађани су у обавези да поднесу захтев за престанак уплате.

Дефицит кадрова и пораст броја радних места обележили 2018.

Танјуг

У Србији је током 2018. године објављено 42.059 огласа за посао, за 35 посто више него годину дана раније, а на које је конкурисало 213.221 кандидата

У Србији је током 2018. године објављено 42.059 огласа за посао, за 35 посто више него годину дана раније, а на које је конкурисало 213.221 кандидата, према подацима сајта послови.инфостуд.цом.

Највећи број огласа је расписан у областима трговина/продаја, ИТ, машинство и елетротехника, администрација и транспорт, показала је анализа тржишта инфостуда.

Као и претходних година, у 2018. су се највише тражили продавци, комерцијалисте, возачи, магационери, оператери у корисничкој подршци и административни радници.

Што се тиче ИТ позиција, најтраженији су били Јава Девелопер, ЈаваСкрипт Девелопер, .NET Девелопер и Ц#/Ц++ Девелопер, наводи се у саопштењу инфостуда.

Просечан број конкурисања по огласу је износио 59, и мањи је у односу на 2017. годину када је износио 74.

Послодавци су и током 2018. у готово 60 одсто огласа тражили кандидате са средњом стручном спремом. С друге стране, више од половине кандидата имало је високу стручну спрему.

Скоро 30 одсто кандидата има 10 и више година радног искуства, док сваки пети кандидат има од једне до три године.

Најмањи број кандидата чине они са радним искуством до годину дана и они који искуство уопште немају - по 7,0 одсто.

У готово 7,0 процената објављених огласа послодавци су назначили да се на њих могу пријавити и особе са инвалидитетом, а објављено је и више од 10.000 огласа у којима је предуслов за конкурисање за радну позицију било познавање траженог језика.

Најчешће је то био енглески језик, затим немачки и мађарски.

Радна места из ИТ сфере на којима је понуда послова била већа од интересовања кандидата су: ЈАВА програмер, Ц#/Ц++ Девелопер, .NET Девелопер, Ембедед Софтвере

Девелопер, и ЈаваСкрипт Девелопер. Највише су тражени програмери средњег сениоритета (скоро 60 одсто), док је у мањој мери било потребе за јуниор и сениор програмерима (око 20 процената).

Ван ИТ области, највише шанси за запослење у прошлог години су имали: фризерски, кувари, месари, магационери и возачи.

ТРАГЕДИЈА Откривен идентитет преминулог радника из Србије којег је ЗАТРПАО СНЕГ У АУСТРИЈИ

Радник из Србије погинуо је у аустријском месту Фалстенау у покрајини Салцбург, а како "Блиц" сазнаје, у питању је Златан Владић (48) из Петровца на Млави.

Владић је био један од четири радника запослених у грађевинској фирми за одржавање кровова, и њихов задатак је био да спречи урушавање крова куће тако што ће уклонити снег.

Према писању аустријских медија, до трагедије је дошло када су радници лопатом погурали снег, који се обрушио и направио лавину.

Владић је пао са висине од шест метара и остао затрпан под снегом 15 минута док се није појавила помоћ.

Са њим је био колега из Немачке, који је прошао неповређен, док су два радника из Сирије, стари 26 и 28 година, задобили лакше озледе.

Након пада, прво су реаговали пролазници који су почели да откапавају несрећне раднике, а у спасавању је учествовало 20 ватрогасаца, тим за кризне ситуације, хитна помоћ, па чак и хеликоптер, и од тренутка доласка на место несреће, успели су да их извуку у року од три до четири минута. Ипак, Владићу није било спаса - провео је 15 минута окован снегом.

Како пишу аустријски медији, радници нису се нису придржавали безбедносних прописа.

Економске миграције одсад прате стручњаци

Координациони тим наставља да анализира одлазак младе радне снаге из Србије, предлаже даље мере, а најављена је и израда Стратегије о миграцијама и акционог плана

Аутор: М. Р. Б.

На који начин задржати младе да не оду из Србије у иностранство, али и како привући оне који су отишли да се врате у земљу – нека су од најважнијих питања којима ће се убудуће бавити координациони тим за праћење економских миграција. Први састанак одржан је у Палати „Србија”, а за председника је предложен министар за рад Зоран Ђорђевић. Да би тим почео да ради најпре је потребно да Влада Србије изда „зелено светло”, а то би, како је најавио Ђорђевић, требало да се догоди већ на следећој седници владе.

Формирање координационог тима, који ће се бавити проблемом миграција, одговор је наше земље на нови закон у Немачкој о усељавању, који ће олакшати запошљавање грађана других држава у тој земљи, па и оних који долазе из држава које нису чланице ЕУ. Немачки закон ступиће на снагу 2020. године, а дотад ће овдашњи експертски тим, формиран кроз радне подгрупе, радити на изради Стратегије о миграцијама, а касније и на акционом плану.

– Наш циљ је да анализирамо миграције, потенцијалне проблеме по Србију. Идеја је да до краја месеца дамо и предлоге влади шта би ко од чланова тима требало да уради од мера да би се задржали људе у Србији, привукли назад они који су већ отишли, али и да страни држављани дођу, бораве и раде у Србији – рекао је Ђорђевић и истакао да је на првом састанку

договорено да се координациони тим састаје најмање једном у два месеца, а по потреби и чешће.

Осим представника министарства за рад, у тиму ће бити и представници покрајинске владе, министарстава – привреде, просвете, спољних послова, омладине и спорта, државне управе, САНУ, Канцеларије за КиМ, Универзитета у Београду, сталне конференције градова и општина, Завода за статистику, ПКС, синдиката, Уније послодаваца Србије, НАЛЕД-а, бројних привредника...

Србија засад не располаже конкретним подацима о томе колико људи годишње напусти земљу, јер многи илегално одлазе да раде у иностранство. Не постоје ни прецизна статистика колико је младих из Србије на школовању у иностранству. – Студентску визу у САД, без зелене карте или двојног држављанства, има око 3.000 младих из Србије – подсетио је министар за рад, додајући да држава инсистира да је најбоље за наше људе да иду у иностранство да раде преко агенција, преко националних служби за запошљавање, како би тамо могла да им заштити права. Међутим, проблем је што се људи пријављују да иду туристички, раде на црно и онда када их ухвате депортују их за Србију – подсетио је Ђорђевић.

Преквалификација за ИТ даје резултате

Преквалификација у области ИТ даје добре резултате, али је потребно и да се тај програм прошири и на друга занимања. Министар за рад је још крајем прошле године одржао састанак са директорима НСЗ-а када им је дао задатак да на терену анкетирају послодавце и виде која су им занимања потребна. Урађен је и акциони план за 2019. у којем има нешто мање ИТ стручњака, него што је раније било планирано, али је сада доста других занимања која недостају и биће у нашем фокусу – најавио је Зоран Ђорђевић, пренео је ТаЊуг. Преквалификације ће посебно бити усмерене на људе који су завршили гимназије и нису наставили факултет.

„Фијат“ највећи извозник и са преполовљеном производњом

Радници се враћају на посао после двомесечне паузе, надају се новом моделу, али не ове, већ следеће године

Аутор: Бране Карталовић

Крагујевац – Данас се око 2.400 радника компаније „Фијат-Крајслер аутомобили Србија“ (ФКАС) враћа на посао, са надом да ће, не ове, већ следеће године у крагујевачкој фабрици бити покренута производња новог модела.

Тржиште се већ заситило модела „500-Л“, чија је серијска производња почела у јесен 2012. Минуле године у Крагујевцу је произведено свега око 60.000 овог аутомобила, дупло мање него 2013. године када је „велики фића“ кренуо пут „Фијатове“ мреже дистрибутера широм света. Прве године извоза, „Фијатова“ фабрика у Србији је направила око 120.000 „500-Л“ и пласманом на страна тржишта остварила обрт од 1,5 милијарди евра. Прошле године је извозни промет био око 700 милиона евра.

Упркос томе што је преполовила производњу, компанија ФКАС је и даље наш највећи извозник. Додуше, једва коју хиљаду евра испред смедеревске железаре коју сада воде Кинези.

Са новим моделом, „Фијат“ би од наредне године поново могао бити далеко испред свих великих српских извозника. Ако се са новим моделом дуплира производња и достигну резултати из 2013, наш спољнотрговински биланс би 2020. године могао бити и најбољи откако смо, с почетком овог века, ушли у транзициони период, мењајући слику српске привреде која је од социјалистичког самоуправљања и друштвене својине, с тешком муком,

корачала ка корпоративном управљању и доминацији приватне својине. Наравно, под условом да наш привредни раст не угрозе компликовани политички процеси.

Према писању неких италијанских часописа специјализованих за извештавање о аутомобилској индустрији, у Крагујевцу би 2020. године требало да буде покренута производња једног робуснијег четвороточкаша који припада категорији СУВ теренаца, данас најпопуларнијих породичних возила. Покојни генерални директор групације „Фијат-Крајслер“ Серђо Маркионе помињао је и могућност производње једног хибридног возила на Балкану, али изгледа да ново руководство компаније, са Мајком Менлијем на челу, има другачије планове.

Уговор са „Фијатом“ из 2008. године и даље је тајна. С тога се не може тачно рећи како би се финансирао производња новог модела у крагујевачкој фабрици, у којој наша држава има мањински удео од 33 одсто, док „Фијат“ располаже са 67 одсто капитала. Судаћи по различитим интерпретацијама уговора од пре 10 година, чије се затамњене клаузуле и даље крију од очију јавности, изгледа да у компанији ФКАС једино власничка структура није спорна, док је све остало проблематично.

На свечаности уприличеној поводом почетка производње рестилизоване верзије „500-Л“, маја 2017, председник Александар Вучић је за „Политику“ рекао како не може да гарантује, али да се нада и да очекује да ће Влада Србије склопити нови уговор са „Фијатом“ до краја 2018. године, када је истицао рок важења уговора из 2008. После се испоставило да „Фијат“ у Србији може да остане још пет година и без потписивања новог уговора. Под којим условима – са већ договореним субвенцијама или без њих – није објашњено.

У међувремену, „Фијат“ је у Крагујевцу угасио једну – трећу радничку смену, па се од средине 2016. године, када се то десило, у фабрици ради у две смене, које производе 410 аутомобила дневно. Од тада је долазило и до честих обустава производње, пре свега због смањене потражње за већ времешним аутомобилом „500-Л“, али и због великог штрајка „Фијатових“ радника, који је лета 2017. године потресао Србију.

Ово је, уз подсећања да је у обнову старих „Заставиних“ погона и набавку модерних машина уложено око 1,3 милијарде евра, кратак преглед десетогодишњег боравка „Фијата“ у Србији. Можда највећа мана овом „послу столећа“ лежи у томе што није покренута домаћа производња аутоделова. „Фијат“ је у Крагујевац довео своје проверене добављача из иностранства, а најважнији делове аутомобила – мотор и шасију – и даље увози из Италије. А било је речи да ће домаћи произвођачи правити 80 одсто делова за „великог фићу“.

"Да сам страни инвеститор у Србији ја бих био јако задовољан овом влашћу", каже економиста Горан Николић

Да ли је Србија заиста привредни лидер на Балкану?

Међу економистима се пре неколико дана развила полемика о привредном расту Србије.

Пише: Радио Слободна Европа

Тако је професор београдског Економског факултета Љубомир Маџар за Данастврдио да су Србија и Хрватска две најспорије растуће привреде у региону југоисточне Европе, али и у групи земаља у транзицији, са чиме се није сагласио Миладин Ковачевић, директор Републичког завода за статистику.

Србија је за сада једна недопадљива привреда са неуспешном развојном политиком, изјавио је професор економије Љубомир Маџар и додао да власт то представља другачије, наиме, да је

Србија лидер у региону, што није истина. Оценио је да је српска комбинација ниског дохотка по становнику и ниске стопе раста прави рецепт за развојну катастрофу.

На другој страни, Миладин Ковачевић, челник Републичког завода за статистику, иако Маџара не помиње именом, за Политику каже да је привреда Србије у прошлој години порасла за 4,4 одсто и да се у оствареним резултатима види потенцијал будућег раста, зато што инвестиције напредују брже од БДП-а, као и потрошња. Отуда је, закључује он, „ноторна неистина која се ових дана износи у медијима да је Србија прошле године била међу две најспорије растуће привреде у региону“. Он додаје да је раст у Црној Гори, рецимо, био 4,8 одсто, али да тамо расте и јавни дуг, а да је Хрватска забележила раст од свега 2,8 одсто.

Истина је, међутим, да актуелна власт често Србију кити синтагмом „лидер у региону“. Тако се хвалила да је земља и у 2017. години имала велики привредни раст, иако је био свега 1,9 одсто БДП-а. Али, чак и мањи раст од Србије – 1,7%, односно, 1,8 посто, имале су те године и развијене земље као што су Белгија, Француска и Велика Британија.

Очекивано је, наиме, да мање развијене земље имају већи раст него развијеније јер су приноси на инвестиције у мање развијеним привредама већи него у развијенијим. Зато је апсурдно рећи да је српска привреда развијена као привреде Британије, Белгије, Шведске, Финске или Данске, које су у поменутом периоду имале изразито ниске стопе раста. И ту је управо варљиви потенцијал издвајања стопе привредног раста без корелације са другим економским параметрима. На то упозорава и консултант за страна улагања Махмут Бушатлија.

„Никада се ни један инвеститор неће ослонити на анализу која је заснована на упоређивању ГДП-ја (БДП-а) јер је то бесмислена ствар. Политички лепо звучи кад изговарате неке проценте, али је то потпуно ирелевантно за инвеститоре, зато што ви можете упоређивати само оно што је упоредиво. Дакле, ако имате, рецимо, 4% раст нашег БДП-а, онда је он упоредив само са земљом која има око 7 милиона становника, структуру економије сличну нашој, цене, размену, дугове и све остало, што би, на пример, могла бити Бугарска; значи, кад имате две земље са приближно истим перформансама, онда нешто значи то што ће једна од њих расти 1% више него друга. Али, упоређивање нашег са, рецимо, немачким БДП-ом, који је у проценту много мањи, а у милијардама евра хиљаду пута виши од нашега – то је стварно бесмислено“, каже Бушатлија за Радио Слободна Европа (РСЕ).

Србија је у периоду 2001 – 2008. године – до светске економске кризе – имала просечну стопу раста од чак око 6%, али тај проценат, иако висок, не говори похвално о њеној економској политици јер је привредни раст оствариван на нездрав начин, стимулисањем увоза и потрошње, као и огромним задуживањем привреде и грађана, што је избијањем глобалне кризе довело земљу готово до привредног слома.

У контексту огромног заостајања за Европом, а и њеним централним и источним земљама, које је Маџар илустровао проценом да би, кад би убрзала привредни раст, а Европа успорила, Србија ту Европу стигла за 30 до 50 година, Бушатлија каже да Србија не би лако пристигла било коју из групе транзиционих посткомунистичких земаља које се у процесу транзиције већ тридесет година континуирано крећу напред, чак ни кад би се развијала по стопама од седам и више одсто годишње.

„Ми нисмо у томе учествовали. Нажалост, највећи проблем је што смо ми последњих 18 година, откако је кренула званична транзиција звана приватизација, њу спроводили без икаквог плана, осим идеје да се државна имовина распрода да би се попунили буџети. Време је показало да је та транзиција донела једну тајкунизацију и приватизацију која је, у ствари, уништила привреду, односно, један део привреде који је чак преживео деведесете године“, подсећа наш саговорник.

Осврћући се на податак који је изнео његов колега Љубомир Маџар да су Србија и Хрватска имале најспорији привредни раст, економиста Горан Николић, који такође подсећа на економско правило да што је земља привредно развијенија, то има мању стопу раста, каже да је

онда било за очекивати да је Србија, као мање развијена земља од Румуније, Мађарске или Хрватске, имала веће стопе раста од њих.

„Због тога је Етиопија, рецимо, у овој декади имала врло високе стопе раста, И већина субсахарских земаља је имала веома високе стопе раста. Зато што је три пута мање развијена него Кина, Индија такође има високу стопу раста, вишу него Кина“, наводи Николић.

Николић критикује неолибералну политику садашње српске власти, посебно истичући податак да су грађанима доходи реално нижи него што су били пре десет година када је избила светска економска криза. Актуелна власт економском политиком стимулише страни бизнис и увознике. Тврда политика курса коју спроводи одговара увозном лобију. То је друга Николићева критичка примедба на адресу актуелне српске власти.

„Да сам увозник у Србији ја бих био јако задовољан овом влашћу и желео бих да они остану доживотно. Такође, да сам страни инвеститор у Србији, био бих јако задовољан овом влашћу, зато што се труди да страним инвеститорима обезбеди стабилан курс и тако даље“, каже Николић.

„С друге стране“, додаје, „не можеш то ни да оспораваш јер мораш да привучеш инвестиције кад имаш толику незапосленост и немаш много избора. Хоћу да кажем, да осим тих субвенција, немаш много избора кад имаш толике незапослене људе јер је боље да раде било шта него да остану и пропадају као вечно незапослени“.

Николић појашњава овај свој став:

„Неко ће мислити да сам контрадикторан, али ја мислим да нисам, зато што, ако имате незапосленост при ниском нивоу развоја, ви онда немате избора него да тај неупослени људски потенцијал упослите, па таман и путем субвенција. Ја бих их ту похвалио зато што су били спремни да изађу у сусрет страном инвеститору, који у суштини једини може да понуди одржив бизнис јер има уходане ланце продаје и снабдевања – то су у већини случајева немачке компаније, аустријске, италијанске. Углавном су то фирме средње величине које су они привукли и које привлаче, што генерално утиче на то да се та стопа незапослености благо смањује, иако је, наравно, највећи део смањења незапослености последица умирања људи. Ето, то је једина позитивна ствар, крупна, као и то што су успели Кинезе да доведу у ова два српска губиташа (компанију Зиђин у РТБ Бор као и Хестил у Смедеревску железару). То бих поздравлио јер ви имате 5.000 људи у Бору, читав град на издисају.“

Србија тешко може молбама да утиче на одлуку Европске комисије о царинама за кинеску железару

Опет сукоб Београда и Брисела око смедеревског челика

Захтев Београда упућен Бриселу да се не смањује квота за извоз челика из Железаре Смедерево у Европску унију мора да буде заснован на аргументацији а никако на молбама и надањима као што је у овом тренутку случај, сматра стручна јавност у Србији.

Пише: Г. Влаовић

Наиме, Европска комисија би требало да донесе одлуку да ли ће се у оквиру борбе против наводних дампинг цена кинеског челика који се увози у земље Европске уније одредити квоте за челик произведен у Србији. У случају када би квота дозвољеног увоза била уведена у пракси би то значило да би за све изнад те квоте за робу из Железаре Смедерево биле наплаћиване царине.

Удружење европских произвођача челика Еурофер врши перманентну кампању у којој Кину оптужује да својим дампинг ценама смањује цену челика у Европској унији и на тај начин угрожава њихово пословање и прописе Брисела. С обзиром да је Железара Смедерево у власништву кинеске компаније Хбис, Еурофер сматра да и српска фабрика са ценом свог

производа учествује у стварању дампинг цена те да челик произведен у њој треба опорезовати. Такође, Европска комисија као противмеру због америчких пореза на кинеску робу, разматра квоте за увоз одређених производа на њену територију, како би спречила огроман прилив кинеских производа чиме би били угрожени њени произвођачи.

Управо о томе ће се, сада када је реч о производњи челика Хбис-а у Србији, изјашњавати Европска комисија па због тога у Брисел одлази премијерка Ана Брнабић како би, по речима председника Србије Александра Вучића, апеловала на надлежне у тој институцији да не уведе квоте, односно царине на увоз челика из наше земље. Председник Вучић је додао да је он, истим поводом, раније упутио писмо у коме моли Жан Клод Јункера, председника Европске комисије и Ангелу Меркел, канцеларку Немачке да се Србија изузме са листе земаља са ограниченом квотом извоза у ЕУ.

Љубодраг Савић, професор Економског факултета у Београду каже за Данас да молбе званичника Србије као и њихов одлазак у Брисел зарад тога не могу да постигну никакав ефекат.

– Суштина је у томе да овде није реч о мерама Европске уније према Србији већ према Кини. Самим тим да ли би увођење квота за извоз челика из Србије у Европску унију угрозило пословање Железаре Смедерево и створило економске проблеме нашој земљи је од секундарног значаја за Европску комисију. У датом тренутку њеним челницима је битно да испоштују захтеве својих произвођача челика, тојест да заштите њихове интересе али и да ограниче политички утицај Кине на неке земље кандидате за улазак у ЕУ у региону, што Брисел сматра недопустивим. Стога наше молбе и апели на било који начин не могу да утичу на одлуке које ће донети Брисел. Ако нам Европска унија није помогла и издејствовала да Приштина укине одлуку о подизању царина за увоз српске робе, због чега би онда били оптимисти и по овом питању. Јасно је да овде свако гледа свој интерес а на жалост интереси Брисела у овом тренутку се не поклапају са онима који су приоритет Београда – објашњава наш саговорник.

Према његовим речима Србија може да буде само посматрач у конкретној ситуацији да се нада да ће Брисел и Пекинг постићи решење о овом питању. Шансе да будемо изузети са листе тако што би своје интересе ЕУ предупредила нашим не постоје, сматра Савић.

Истоветан став по том питању има и економски аналитичар Бранко Павловић који за Данас додаје да Београд према Европској унији треба да наступи са аргументима и чињеницама а не паушалним захтевима.

– Српска страна Бриселу мора да образложи зашто би увођење квота било погубно по српску економију. При томе мора да барата са одређеним цифрама и подацима којом би поткрепила свој захтев. Примера ради, требало би образложити како ће смањење извоза утицати негативно на могућност Србије да враћа стране кредите. Дакле, овом питању треба приступити одговорно, озбиљно и садржајно. Само на тај начин се може наступити пред Европском унијом са очекивањима да ће наша аргументација бити уважена. Такође и Европска унија би требало да предочи српској страни, и да наравно изнесе аргументе за такве тврдње, да ли је и где дошло до дампинг цена или других разлога за увођење максималних квота за извоз челика из Србије у Унију – наводи Павловић.

Да би се некој земљи увеле царине, Европска комисија мора да докаже три ствари: да је дампинга било, да је европска индустрија претрпела штету и да постоји јасна узрочно-последична веза између дампиншке цене и штете коју је тржиште Уније због тога претрпело.

Производња челика у Србији у 2017. години достигла је 1,46 милиона тона, а у ЕУ је извезено 774.000 тона. Претходне 2016. године извоз је износио 580.000 тона.

Протест просветних радника у Горњем Милановцу подржаће школе у Чачку, Ивањици и Крагујевцу

Председник Синдиката образовања Чачак (СОЧ) Владимир Ацић изјавио је данас да ће просветни радници у Чачку, Ивањици и Крагујевцу подржати штрајк и протест просветних радника у Горњем Милановцу који су најављени за 24. јануар, од 12 до 13 часова због неисплаћених накнада за превоз.

Пише: Бета

Он је рекао на конференцији за новинаре у Чачку да ће тог дана у свих 29 школа у Чачку настава бити обустављена на сат времена, а да ће просветни радници Чачка организовано доћи на протест просветних радника у Горњем Милановцу на централном градском тргу.

Према његовим речима 24. јануара ће и све школе у Ивањици и 42 школе у Крагујевцу обуставити наставу од 12 до 13 часова, а просветни радници из тих градова такође ће организовано доћи на протест у Горњи Милановац.

Ацић је додао да ће се протесту просветних радника у Горњем Милановцу придужити и здравствени радници из те општине којима се не исплаћују трошкови доласка и одласка са посла.

Ацић, који је и члан Председништва Уније синдиката просветних радника Србије, рекао је да Општина Горњи Милановац већ годину дана не исплаћује редовно надокнаду просветним радницима за долазак и одлазак са посла, чиме крши Закон о раду и Колективни уговор којима је то предвиђено.

Према Ацићевим речима, општинска управа тражи од просветних радника да користе месечне карте за превоз што је око 600 просветних радника одбило јер им та опција не одговара.

Једночасовни штрајк и протест просветних радника у Горњем Милановцу 24. јануара организује Синдикат образовања Горњи Милановац, који је члан Уније синдиката просветних радника Србије.